

Megjöttek a bibicek

A város körüli rétek szélén kinyílt a pirosasilla egyhajjú virág. Szinte hallani, ahogy felsóhajt a tó, amikor délről megjött az enyhe légtömeg. Azóta a halovány nád felett már muzsikál a szél. Eltűnt a hó, de még jól borítja a halastavak csillogó föltjait. Messzi gomolyfelhők és enyhe földszag. A zöldellő búzatáblák felett alacsonyan szárnyaló madárcsapat közeledik. Egy gyors pillantás a távcsövel: ók azok, megjöttek! Itt vannak a bibicek! Hét fáradt madár február 23-án délelőtt érkezett meg a fehér-tói madárország zátonyos sártengerére. Viselkedésükön látszik a hosszú út minden akadályja. Marokkótól, Tunisztól a Szeged melletti szülőföldjéig.

Az első csapat bibic — először ők — nem ritkaságok, s mégis megérkeztek az igazi figyelmet érdemlő híranyag. Mert a magyar természetvédelemnek az az igazi feladata, hogy ne a véletlenül hozzánk vetődő, ritka vagy éppen faunánkban idegen madarak látványán merengjen. Természetvédelmünk igazi feladata, hogy a nálunk költő és a rendszeresen átvonuló fajok igényeit a mi tavainkon, pusztáinkon tudjuk biztonságosan kielégíteni. Ezért örülünk a hazajött bibiceknek, ezerszer jobban, mint egy fehér hollónak. Megjötték! Hazajöttek! Szerencsés napokat mindnyájuknak!

Csizmazia György

Zenei naptár

SZONÁTAEST volt február 24-én a filharmonia újabb kamarabérelti hangversenye. Aki hallhatta, ha a napi munka fáradtságának beklói-val is ült be a Tisza-szálló nagytermébe, *Josef Suk* hegedű- és *Josef Hala* zongorajátékától szórnyakat kaphatott, feltöltődhetett a tiszta szépséggel, s boldog, emelkedett hangulatban indulhatott haza, az egyébként hétköznapi esteben. Ha a műsorfüzet bönghészes eredményeként nem tudjuk meg azt is, hogy a hegedűművész dedajja *Dvorák*, nagypapa pedig *Josef Suk* zeneszerző volt, akkor is, már az első felénk-röppön zenei motívum megszólaltatásában érezhetjük, véreben van a muzsika. Művésztársával, *Josef Halával* „egy test egy lélek”-ké ötvöződtek a zenében, tökéletes összjátékuk már az elsőként felhangzó *Beethoven A-dúr szonátában* (Op. 30. No. 1.) lebilincseli.

Sukban maradéktalanul fellelhetjük a Kodály által megfogalmazott jó zenész ismerveit: „kiművelt hallás, kiművelt szív, kiművelt értelem, kiművelt kéz”. Behizelgő, lágy, karcsú hangon, mindenkor tökéletes stílus-érzékkel hegedül, előadásának pillanatnyi üresjárata nincs, végtelenül plasztikus, világosan formál. *A Brahms G-dúr* (Op. 78) szonátában realizálódó érzéki szépségű hangon életre keltett, simogatón áradó, vagy marcangoló, szenvedé-

Késő bánat...

A megelőzhető gyermekkori balesetekről

A mai rokkant főnlöttek közül igen sokan egy hajdanvolt figyelmenl pillanatra, egy szülői félreülésre, egy óvatlan mozdulatra, áldozatai. Egy életet át hordozzák magukon apjuk, anyjuk, esetleg rokonuk, nevelőjük — jöllehet, pillanatnyi — gondatlanságának embert megnyomorító bélyegét.

A gyermekklinikán sajnos mindennapos látvány az, amitől a kívülről jövőnek elszorj a szíve, és visszaparancsolhatatlanul könny gyűlik a szemébe. Szenvedővé torzult szép gyermekarcok, gipszbe merevített, hancúrozásra termet lábacs-kák, fedetlen, pirosan „égő” bőrfelületek... Az orvos, dr. Boda Domokos professzor, aki a gyógyítással töltött évtizedek alatt igazán hozzászokhatott volna az efféle szomorú képekhez, azt mondja, ma sem tud megrendülni, szánalom nélkül nézni ezekre a szerencsétlen gyerekekre. Szenvedésük elkerülhető lett volna. Ez készítette arra, hogy mint a Vöröskereszt városi vezetőségi tagja, a szervezet adta lehetőséget is felhasználja lelkiismeretünk ébrentartására. Orvosi tapasztalatai alapján szempontokat dolgozott ki például a bölcsődék részére, ahol a Vöröskereszt javaslatára szülői értekezleteken beszélnek meg a gyermekbalesetek megelőzésének lehetőségeit.

Mert való igaz: ezeket a csúszó, mászó, járni tanuló apróságokat fenyegeti a legtöbb veszély, s ki hinnie, még a mama szoknyája mellett sincsenek biztonságban.

Talán az égési sérüléstől szenvednek leggyakrabban a gyerekek, itt Csongrád megyében. Evente 50–100, addig egészséges, virgocse kisfiút, kislányt szállítanak amiatt a klinikára, s ami miatt jogos lehet a szülők, a felügyelettel megbízott főnlöttek önvádja: legtöbbször azonos körülmények között következnek be a balesetek. Íme a tipikus szituáció: az édesanya süt, főz, mosogat a konyhában, a gyerek ott téblábol körülötte. A tűzhelyen fortyog az étel, vagy isten ne adja, a kőre teszi a háziasszony a forró vizet, levestel telt fazekat, s közben „csak egy pillanatra” beszalad valamiért a szobába, vagy kimegy, ajtót nyitni, mert csöngették. S ez a pillanat elég arra, hogy a tapasztalatokat most gyűjtögető kisgyerek egy életre megtanulja: minden, ami forró, éget. Tanulás: ne hagyjuk magára a gyereket ilyenkor, ne bízzuk a véletlenre az életét, örökösünk csak rajta saját magunk!

De vittek már klinikára jajveszékelt kisfiút, aki a maga megnyitotta csap forró vizétől égett meg, és kislányt, aki dísznővágáskor beletört a földre rakott abálóébe. S újabbban egyre többen élnek át pokoli kínokat a gyógyításra szánt kamillás gőzölés miatt. Egy rossz mozdulat vagy figyelmetlenség és életveszélyes állapotba kerül az eddig csak köhécselő kis beteg. A gőzölés lehetetlen baleseti veszélyt rejt magában, éppen ezért a szakorvosok egyetemes állásfoglalása szerint a szárazon köhögő gyerek kezelésére ez a módszer nem javasolható. Csekély gyógyító hatása nincs arányban azzal a szenvedéssel, amelyet az égési sérülés okozhat.

A legnagyobb elővigyázatosság mellett is előfordulhat azonban, hogy a gyerek megégeti, leforrázza magát. Ha megtörtént a baj, akkor is nekünk, felnötteknek kell „észnel” lennünk, hogy legalább enyhítsük a bőr fájdalmát. De az azonnali helyes eljárással gyorsíthatjuk a fölélépülést, javíthatjuk a gyógyulás esélyeit. Lapunkban is leírtuk már többször, de az ismétlés esetében talán nem hiba: forrázás, égés után az első teendőnk az, hogy a sérült

testrészt azonnal hideg vízzel leöntjük, majd hideg vízzel telt edényben testhőmérséklet alá hűtjük. Ezután kell orvoshoz fordulni. Tessék megjegyezni még: othhon semmiféle szert nem szabad kenni, hinteni a bőrre, a sebet bekötni sem szabad!

Nem egészen a véletlen műve, hanem a miénk, felnötteké, ha egy gyerek gyógyszermérgezéssel kerül a klinikára. Hiszünk, bízunk benne, hogy a mi kisfiunk, a mi kislányunk nem nyúl a kinn felejtett, keserű orvosságért, nem húzza ki a fiókot, nem áll föl érte a székre. Kedves, jóhiszemű — vagy kényelmes, gondatlan — szülők, gyerekeink mindenre képesek, a rossztól, a veszélytől hét lakattal kell elzárni őket. Mert bármennyire nem inycsiklandó a csemege egy-egy tabletta, beveszik, mint ahogy beveszik a szakadt nyaklánc szétgurult gyöngyeit is. Emiatt is, fulladásos tünetekkel került kisgyerek nemrég a klinikára, szerencsére még időben sikerült eltávolítani a levegő útját elzáró gyöngyöt...

De gondolt-e arra a szülő, aki spárgával odaköti a kisgyereket a fölűtt léggömböt, hogy gyereke életét veszélyezteti? Nemegyszer előfordult már, hogy ez a zsinag a kisbaba nyaka köré tekeredett, vagy a gyerek ráesett, ráhajolt az ágya fölött tartó szalagra. A következmény — nem kell esetelni —, tragikus.

A nagyobb, iskolás korú gyerekeknek főként közötti „elleneségei” vannak. De nemcsak a járművek okozhatnak balesetet...

Szülők, pedagógusok helytelen nevelési módszerükkel is veszélyeztethetik a gyerekek épségét. Hogy miként? Túl szigorú, megalázó büntetésekkel kétségbeesésbe, önpusztításba hajszolhatjuk, mi főnlöttek a gyerekeket, kik pedig ránk biztattak, akiknek épségéért, testi, szellemi erkölcsi fejlődéséért felelősek vagyunk.

A beteggye előtt vigasztalhatatlanul összeroppantunk, vadozunk önmagunkat, pedig késő bánat... A gyerek vállalása felelősségvállalás: tudnunk kell irányítani, megvédeni, kézben tartani akkor is, amikor valójában már nem engedi, hogy fogjuk a kezét. Elsősorban a szülőknél, de végül is a főnlöttek társadalmi múltja, megelőzői-e a megelőzhető gyermekbaleseteket.

Chikán Ágnes

Sic itur Proféták hazájukban

Elnéztem a képernyőn körzeti stúdiók ismétlésre hozott gyermekmúsort, a *Balzsam tündér postáját*. Karácsonyi hangulatot idéz — írja a rációmság, s olvas-tán gonolom, auctalom szü-löttem, ám minthogy minőse-gében a nozza hasonlók jobb színvonalán mozog, túlélté önmagát, alkalmas-nak találtak levetíteni me-gint. Mely szerkesztői dön-tés azon nyomban buzgó cgyetértésemre számítha-tott, hogy hosszán elidőztem társaságában, s nem siettem szokványos házfeladatam szerint a konyhába, vacso-rát kotyvasztani.

Tényleg kitűnő műsorát fogtam ki a szegedi stúdió-nak. S ha emlékezetem nem csal, úde álmanyt szereztek már az elmúlt hónapokban, nem úgy, mint évekkel ez-előtt, midőn szakmai korokban, ha valamely vál-lalkozásuk szóba került, in-kább szégyenkezett az ember. Úgy főt, stúdióknk sze-rencsén kinőtte nem szük-ségszerű születési rendelle-nességeit is a csecsemőkör-nak. (Gyanítom, amjóta szakemberekre lett hozzáér-tő munkatársakra, merthogy az újságírás azon felül, hogy nem boszorkányság, rendel-kezik a különböző mesterse-geknek ama lehengetően alig mellőzhető általános tu-lajdonságával, hogy huzamo-sabb művelőinek nem árt tisztában lenni konkrét is-mérveivel, a szakma némi-nemű fortélyosságával is.) Sok minden tetézett ebben a gyermekekhez (gyermekle-kű felnöttekhez) címzett mű-sorban. Am anyai más mel-lett kivált a verseket tolmá-csoló művészek megválogá-tása. Szeréhez jutottak hely-i színészek, természetesen, mint máskor annyiszor: hát-

rányos helyzetű „vidékiek”, nál egyeutt jussanak a csil-lagokig, kapjanak országos nyilvánosságot, ha nem szük-sebb patriajukban, mikor mód nyílik rá. (Nem utolsó-sorban elajta hátsó gon-do-latokkal hozták létre a nem-rovárosi rádió- és tévéstúdió-kat!) Hanem a helyi művé-szek melletti örömmel fedez-tek föl ismerős arcokat, e tájról indult, más országré-szekbe elkerült színészekét is, akik Szegeden koptatták az iskolapadot, s valanogyan hajlamos az ember elhinni roluk, szegről-végről még mindig hozzánk tartoznak. *Máray Mária* például Kec-kemétről (perze a szegedi regionális stúdió Bács megyei is), vagy *Szegváry Menyhért* Pécsről — valahol a tudat-alattiban, szegedi művészek (is) számít.

Miért hozom szóba? Ama egyszerű oknál fogva, hogy hozzám hasonlóan gondolkó outsider-eknek akadtak már rémképzetei a szegedi művészeti műhelyek kátyú-ba jutott szekerének kibil-lentésére — netán éppen a hajdan idevalósiak, tőlünk elszármazottak révén. Hogy akik másutt bizonyítottak, miért nem tehetnék nálunk is. Megfigyeltem tudniillik. Amiképpen gyakorta beiga-zolódó életbölcesség, hogy saját hazájában senki sem proféta, nem kevésbé érzék-letes tapasztalat, hogy maguk a profétákra hivatottak szer-retnétek, ha semmi másra nem, de legalább erre az úgynevezett életbölcességre cáfolni rá látványosan. Amolyan csakazértis alapon. Szer-retnétek, ha hagyják nekik, ha esélyt kapnak hozzá. A tévé szegedi stúdiója min-denestre néhánszor fölki-nálta már az esélyeket...

Ki a személyiség?

Ha már a televízió nál tar-tunk, pár keresetlen szót a nemrégiben új fazonot öltött heti műsorújságról — a szakmai szemérem ürügyén. Ahhoz lassacskán hozzáé-dződött a képernyő milliók tá-bora, hogy a különböző ri-portok, szórakoztató műsorok riporterei, műsorvezetői hovatovább saját sze-mélyiségük csillogási le-hetőségeibe kebelezik az imígyen ürügynek aláfo-kozott pácienseiket, közremű-ködőket. A kik vszont el-lenszolgálatásképpen, vál-dóságosan is csak *előre mük-dői* a riporterek, műsorve-zetők elementáris megnyi-latközösének. Vagyishát a kabát igazodik a gombhoz, s a cél szerepét az eszköz ve-szi át.

Hanem mindehhez am-ilyen előzékenyen folyósfít hi-teleket legnagyobb példány-számú hetilapunk, az RTV műsorújság? A *kamarazene kedvelőinek*, Kossuth adó, január 26, 22 óra 30 perc. A program *Mozart Esz-dúr kúrtkivittetije* és *Sztravinsz-kij szvitje*, *A katona törté-*

nete. Világhírű előadómű-vészek szám szerint ötén, vi-lághírű kamaragyűites, nem kevésbé világhírű karmeste-rével, plusz a szerkesztő — ezek neveit tünteti föl az újság. Egyetlen arc képet mel-lékelve hozzá, aláírás nélkül. Vajh ki másét, a szerkesztő-ét. Akire az a rendkívüli földat háruit, hogy messi szeszavadok gazdag termésé-ből a kamaramuzsika kedve-lőinek kiváltsáson két re-mekművet, a átnyújtás sze-rettel, az éji órán, úgyis mint *punctum saliens*, egyet-len igazi főszereplője a rop-pant vállalkozásnak. Hogy kinek a fotóját látom, kizár-ásos módsszerrel jöttem rá. Mivelhog sem Mozarté, sem Sztravinszkijé, de a többi művésze sem lehetett. S mindez pár oldallal később ismétlődik a műsorújságban. Csak ott *A zeneirodalom remekműveiből* a főcím, s mások a szerzők, az előadó-művészek — más a szerkesztő is, ám a fényképen minden kétséget kizáróan csak ő, maga személyesen. Sic itur ad astra, így jutunk a csillagokig. Legalábbis a rádiós-televíziós kommunika-ció úrhajónak fedélzetén. Ahol is az értékek hierachiájának méltányos tisztelete nem fertőző betegség.

Tanult kollégám humora, hasonló esetekre fölveit, utá-nozhatatlanul szerző mo-solya rémlik az emlékezetem-be. Piti népszerűség ez, szok-ta volt mondani ilyenkor, sic itur — ad acta...

Nikolényi István

NEB-ülés

Tegnap, szerdán ülést tar-tott a megyei népi ellenör-zési bizottság, amelyen — egyebek között — megvitat-ták az anyagmozgatás és a rakodás gépésítésének megyei helyzetét elemző utó-vizsgálat alapján készült je-lentést, valamint elfogadták a bizottság ideai munkater-vét.

Földrengés Görögországban

Nincs magyar áldozata, sebesültje a földlökéseknek

Kedden késő este több földlökés rázta meg Görög-ország déli részét és Athén környékét. A legerősebb földlökéseket a Richter-skálán 6,6-os erősségűnek mérték. A földrengés epicentruma az athéni obszervatórium szerint a fővárostól 70 kilométerre nyugatra fekvő Korinthoszi-öbölben volt. A televízió — adását megszakítva — felhívásban szólította fel a lakosságot az épületek elhagyására. Athéniak ezrei hálórúhában rohantak le az utcákra, a színházakból és a mozikból is a szabad ég alá áramlott ki a tömeg. A földren-

gés romba döntött egy nyolcemeletes szállodát a Korinthoszi-öböl mentén. Az iskolákat bezárták, mert fennáll a veszély, hogy a jelen-tős földlökéseket utóregnések követik. A hadsereg készenlétben áll, hogy sükség esetén gyorsan intézkedjék.

A február 24. ről 25-re virradó éjjel történt görögországi földrengés során a fogadó országban dolgozó magyarok — nagykövetségek, kereskedelmi kirendeltségek, vállalati dolgozók, szakértők — körében sérülés, sebesülés nem történt. A magyar kül-képviselő épületeiben kár nem keletkezett.

Pérez, csalással

Csalás miatt négyszer már szabadságvesztésre ítélt a bíróság a 46 éves Udvari Andrást, Szeged, Ág utca 1. szám alatti lakost. A férfi januárban korábbi módszerrel, az emberek hi-székenységet kihasználva próbált pénzhez jutni. Egy

ismeretlen emberhez beko-pogtatva, magát bajba jutott motorversenyzőnek mondta, pénzt kért kölcsön. Az ösz-szeget nem adta meg, elköl-tötte. Udvari ellen család miatt indított büntetőeljár-ást, a rendőség.

Berényi Boglár